

Yrittäjä joutuu yleensä luopumaan liitosta

Annukka Leppänen kaippaa ammattiliitoilta entisaikojen hanakkuutta ja tahtoa puuttua pätkätyöläisten määrän kasvuun.

Yrittäjän arki voi alkaa omasta halusta tai pakon edessä. Ammattiliitot tarjoavat yrittäjäksi vaihtaneille jäsenilleen apua yleensä vain 18 kuukauden jälkisuoja-ajan.

Monelle yrityksen perustaminen on unelmien täyttymys, mutta jos oman alan töitä ei löydy, kyse voi olla myös pakkoyrittäjyydestä. Yrittäjä ei voi liittyä palkansaajaliiton jäseneksi, mutta yrittäjäksi vaihtanut jäsen voi jatkaa liiton ja sen työttömyyskassan jäsenenä työttömyysturvalain mukaisen 18 kuukauden jälkisuoja-ajan. Tuona aikana yrittäjä voi katsoa, lähteekö yritystoiminta vetämään ja jos ei, hän voi palata työttömyyskassan jäseneksi ja ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan piiriin, jos ansiosidonnaisia päiviä on vielä jäljellä.

Kaikista liitoista ei yrittäjää potkita pois jälkisuoja-ajan jälkeenkään, mutta palkansaajien työttömyyskassaan yrittäjä ei voi kuulua. Yrittäjät ohjataan liitoista yleensä Ammatinharjoittajien ja yrittäjien työttömyyskassaan tai Suomen Yrittäjien työttömyyskassaan.

Yrittäjäjäseniä on suurissa ammattiliitoissa erittäin vähän. Esimerkiksi noin 145 000 jäsenen Metallityöväen liitossa oli vuonna 2014 kuukaudesta riippuen noin 20–50 yrittäjäjäsentä, hiukan pienemmässä Ammattiliitto Prossa 80–100 ja noin 230 000 jäsenen Palvelualojen ammattiliitto PAMissa satakunta.

– Yrittäjäjäsenet ovat yritystoiminnan aloitettuaan jääneet PAMin jäseniksi. Tyypillisin syy on se, että henkilö on aloittanut yritystoiminnan työttömänä ollessaan, palvelupäällikkö **Erja Uosukainen** PAMista kertoo.

JÄSENEUUISSA EROJA

Metalliliitossa yrittäjäjäsen saa kaikki samat jäsenedut kuin muutkin jäsenet. Samoin on Prossa.

– Kaikki jäsenedut koskevat myös yrittäjäjäseniä, mutta käytännössä lakiapu putoaa pois, koska yrittäjäjäsen on itse työnantaja, järjestöpäällikkö **Vesa Aallosvirta** toteaa.

PAMissa jäsenedut ovat suppeampia. Yrittäjäjäsen saa jäsenlehti PAMin ja jäsenalennukset mutta Uosukaisen mukaan edunvalvonta- ja neuvontapalvelut on tarkoitettu PAMin työehtosopimusaloilla työskenteleville palkansaajille.

Journalistien keskuudessa yrittäjäyys on yleistä. Suomen Journalistiliiton jäsenistä (SJL) noin kahdeksan prosenttia oli tammikuussa 2015 freelance-yhdistykseen järjestäytyneitä jäseniä, esimerkiksi toimittajia tai valokuvaajia. Todellisuudessa freelance-journalisteja on enemmänkin, sillä heitä kuuluu muihinkin jäsenyhdistyksiin. SJL ei rajoita esimerkiksi yrittäjänä, toiminimellä, verokortilla tai osuuskuntien kautta työskentelevien journalistien liitossaoloaikaakaan mitenkään.

Journalistiliittoon kuuluvat freelancerit saavat SJL:n mukaan lähes kaikki samat edut kuin työsuhteisetkin journalistit. He voivat saada muun muassa lakiapua ja neuvontaa, vakuutuksia, lehdistökortin, liiton lehden, ja he voivat osallistua SJL:n koulutuksiin.

KASSA TURVAA FREELANCERIN KESÄN

Helsinkiläisen freelancerin **Annuikka Leppäsen** kalenteria täplittävät aikuisopiskelijoiden koulutuskeikat, verkkosivuprojektien asiakaspalaverit ja presentaatiot yhdistettyinä kymmeneen tunteihin kotikoneen ääressä kuvituksia ja julkaisutaittoja tehdessä.

– Noin puolet työstäni on koulutusta ja puolet verkkosivujen ja painotuotteiden suunnittelua, Leppänen toteaa.

Kouluttajan työnsä takia Leppänen on OAJ:n eli Opetusalan ammattijärjestön jäsen. Muita OAJ:n jäsenetä Leppänen ei juuri ole tarvinnut, koska ongelmia ei ole ilmennyt, mutta jäsenyys ammattiliitossa ja sen työttömyyskassassa on hänelle välttämätöntä. Hän joutuu nostamaan ansiosidonnaista työttömyyskorvausta melkein joka kesä: määräaikaiset sopimukset eri oppilaitoksissa loppuvat aina keväällä lukuvuoden päättyessä.

Leppänen toimii laskutusosuuskunnan kautta työntekijän statuksella. Työttömyyskassat ovat hyvin tarkkoja siitä, ettei kukaan yrittäjä saa ansiosidonnaista. Sen takia Leppäsen on täytynyt hankkia osuuskunnastaan mustaa valkoisella siitä, että hän ei ole yrittäjä.

”AMMATTILIITTOJEN HERÄTTÄVÄ MUUTOKSEEN”

Ammattiliittojen pitäisi vihdoinkin herätä siihen, että työelämä on muuttumassa, Annukka Leppänen kritisoi. Hänen mukaansa liitot elävät yhä ”vanhassa maailmassa”, jossa lähes kaikki ovat vakituksessa työsuhteessa. Leppäsen mukaan liittojen pitäisi alkaa selvästi nykyistä hanakammin ajaa freelancerien ja muiden itsensätyöllistäjien asemaa.

Leppänen on alkanut harkita oman liittonsa vaihtamista, mutta ei tiedä, mihin vaihtaisi.

– Minun ajatukseni liitosta on se, että liiton pitäisi tuntua ”mun liitoltani”. Suhteen liiton suuntaan pitäisi olla lämmin ja toisin päin. Sitä ei voi sanoa OAJ:sta. Aina, kun soitan sinne, kuulostaa siltä kuin olisin vain vaivaksi.

Teksti: Tuomo Tarvas

Kuva: Tuomo Tarvas

Lue lisää jutun aiheista

[Ammattiliitto Pro](#)

[Metalliliitto](#)

[Palvelualojen ammattiliitto](#)